

nog zijn
s verwisseld,
en dooreen-
odern, die
at van het
alleen in de
stig zedelijk
i bijzondere
hans wordt
naturalisme
an een werk
aardoor een
de levende
hem zelf als
De mystiek
gheus gebied
orthodoxen,
r de Schrift-
loofsricting
orthodoxie,
herpe kanten
vervalst, dat
zal vormen.
sunnen doen
die zoowat
t. De jongere
an links, de
chts kunnen
aturalistische
supranatu-
part blijven

tic gelukken
Zeker is er
richting aan
u wil inslaan
waarin het
le wil maken.
nits ze haar
loslaat, wel

s, zal spreekt
uit:

ikaar leeren,
noemen, zul-
geloofsvoor-
hebben inge-
s geloofsbe-
nen door 't
rdongen wor-
Christendom
heid van een
el belang der
betreunen, dat
a naturalisme
t modernisme

len van hun
aten vallen,
t is, want in
er stemmen
r het hoofd-
ten gebracht
geloofsvoor-
ze hebben
ts van hun
concentratie
n voor het
ystieke getint
us leven zal
gisch en ex-
oxen in de
nisme zullen
t zal het mo-
heerschen in
chool.

t geeft Ds.
m degenen,
n het be-
tucht der
dat daarom
reed van de
vorden afge-
st te stellen.
op wat de
santie onzer

ut naar aan-
de „Gerefor-
socialisten de
op geweren,
lagen omid-
de Remon-
nooit onder
maar veeleer
prediking en
t de rechte

m de handen
aten er maar
n, is het zoo
p dat uit den
weer Gerefor-
erkrigen, en
a De Heraut

at de Gere-
enheid aan-
dat we het
de vingers

ons de op-
ngboek on-
volledig be-
at de Dordt-
de Remon-
n ambt te
heid en ge-
passen van
den.

on onze be-
ge de wijze,
ne Christe-
einstituut
dat wanneer
d en rustig
hij zelf zou
ndel.

aangenaam
dat deze
de Classe
zelf tegen-

woordig was en waar deze en andere
moelijkheden te Batavia gerezen, behan-
deld zijn geworden, is het volgende besluit
genomen:

„De classis 's Gravenhage der
Gereformeerde Kerken,
gehoord het rapport der kerkvisitatie te
Batavia, de daarover ingekomen stukken en
de door Ds. Wijers gegeven mondelinge toelichting,
bevestigd aan de Brs. Pera en Netelembos haren
grooten dank voor de uitnemende wijze, waarop
dese de door de classis hun gegeven opdracht
hebben uitgevoerd, en kent de handelingen
der visitatoren goed,
spreekt allereerst uit, na Ds. Wijers gehoord
te hebben over de zaak-Tiemersma, dat zij zich
refereren moet aan het advies vroeger gegeven,
n.l. dat aan den kerkeraad toegestaan wordt
gebruik te maken van den hulpdienst van Br.
Tiemersma, (mits niet in het ambt van Dienaar
des Woords), in geheel bijzondere gevallen,
„noodgevallen“ ter beoordeeling van den ker-
keraad,
verblijft zich voorts, dat Ds. Wijers erkend
heeft, dat de kerkeraad bij de uitbreiding van
de liturgie vooral de classis had moeten raad-
plegen, alsmede dat hij erkent in de instituering
der kerk te Temanggoeng verkeerd gehandeld te
hebben,
spreekt de hoop uit, dat de kerkeraad van
Batavia en inzonderheid de Dienaar des Woords
en de bezaaide broeders ernstig zullen rekening
houden met de bij de visitatie gehouden be-
sprekingen, en alles zullen aanwenden wat in
hun vermogen is, om den bloei der Gerefor-
meerde kerk te Batavia onder des Heeren zegen
in hartelijke eendracht te bevorderen, inzonder-
heid ook door zich stipt te houden aan de Ker-
kenorde en besluiten der kerkelijke vergaderingen,
besluit het volgende jaar te Batavia en dan
ook te Soerabaja andermaal persoonlijke kerk-
visitatie te doen houden, hopen dat dan de
thans nog niet geheel uit den weg geruimde moe-
likheden zullen blijken opgelost te zijn.”

Nu Ds. Wijers verklaard heeft verkeerd
te hebben gehandeld, is daarmede de zaak
uit. Het eert Ds. Wijers, dat hij den moed
heeft gehad rondweg ongelijk te erkennen.
Een nu ook de Kerk te Temanggoeng zich
wer bij de Gereformeerde Kerken gevoegd
heeft, zijn daardoor niet alleen de gevolgen
van zijn onjuiste handeling weggenomen,
maar mogen we ons zelfs verblijden, dat
er naast Batavia en Soerabaja wederom een
geconstitueerde Gereformeerde Kerk te
Temanggoeng gekomen is.

Ds. H. H. K.

Verenigingsleven.

EEN ZAAK VAN GELOOF.

Onlangs is in de Tweede Kamer der Staten-
Generaal door Dr. Kuyper erop gewezen, dat
de schoolstrijd nog op verre na niet geëindigd
is, al is zij dan ook in soverre geluwd, dat
niet meer de gansch exceptionele toestand van
voorheen bestaat, dat onderwijl ten eenenmale
een politieke kwestie was.

Zulks neemt niet weg, dat de ideeën van
gelijkheid van alle onderwijze voor de wet hoe
langer hoe meer welden. Van links werd
zelfs erkend, dat de grondslag van ons volks-
onderwijs moet gevormd worden door definitieve
regeling van de subsidiekweste.

Intusschen weet ieder, die iets met den bouw
van een Christelijke school te maken heeft, hoe
er wel ter dege nog groote ongelijkheid voor de
wet bestaat. Komt men in zekeren kring tot
het besluit, dat er een bijzondere school noodig
is, dringend noodig zelfs, wat met feiten en
cijfers kan worden aangetoond, dan kan er
allermint sprake van zijn, dat men maar dadelijk
aan het bouwen kan gaan; doch is er meer
waarschijnlijkheid, dat het oogenblik, waarop
men kan beginnen te bouwen, van het tijdstip,
waarop men tot bouwen in principe besloot,
door een of meer jaren gescheiden is.

De oorzaak daarvan zit hierin, dat, terwijl
voor een overheidschool het geld er is, zodra
maar besloten wordt dat het uit de publieke
kas genomen zal worden, voor de bijzondere
school eerst duizenden voor grondaankoop
moeten worden bijgebracht door vrijwillige
offeren, en dan nog eens duizenden voor bouw-
kosten, van welke een overig deel gevonden
kan worden uit hypothecaire gelden of obligatiën.
Wat men van overheidswege als subsidie krijgt,
helpt hoegenaamd niet voor het stichten eener
school, doch heeft alleen betekenis voor de
exploitatie-rekening.

Het is totaal onmogelijk, om met het bouwen
van een school te beginnen zonder vele duizenden,
die bij kleine beërten bij elkaar gebracht worden,
zelfs al laat men nog buiten beschouwing, dat
voor bedrijfskapitaal ook nog een zeer belangrijk
bedrag voorhanden moet zijn.

Wie dan ook mocht meenen, dat er zoo
ongeveer financiële gelijkstelling van openbaar
en bijzonder onderwijs voor de wet is, vergist
sich ten eenenmale. Er is niet meer dan een
begin gemaakt met die gelijkstelling, niet meer
dan een eerste stap is gezet op den weg, die
naar de algehele gelijkstelling voert.

Nu meenen echter sommigen, dat men meer
scholen moet gaan bouwen, in het geloof, zooda-
t dat genoemd wordt. Men moet maar beginnen
met bouwen zonder dat men geld heeft, ver-
trouwende, dat de Heere het noodige wel zal
zenden.

Wie zoo redeneeren, zien meestal eenigszins
uit de hoogte naar op andersdenkenden, op
geestverwanten, die meenen, dat geen school
mag gebouwd worden, welke geen goeden finan-
cieelen grondslag heeft.

Die meening, dat het bouwen zoogenaamd
in het geloof verre de voorkeur verdient boven
het bouwen op goede grondslagen, althans zek-
er, wanneer niet menig genoeg een goede geldelijke
basis te leggen is, behoort niet tot de zeldzaam-
heden, maar is vrij ruim verbreid en wordt
zeer wel zoo vaak aangetroffen, dat er aan-
leiding voorhanden is om er eens een enkel
woord van te zeggen; mede daarom, dat zij
haar werking niet alleen bij schoolbouw, maar
ook op ander terrein van het vereenigingsleven
wel doet gevoelen.

Men kan kiezen tusschen twee leefregels voor
den Christen. Volgens den eenen kan de mensch
alles op het geloof doen, zonder dat hij de
noodige waarborgen schept, dat zijn werk wel
zal gelukken; volgens den anderen moet een
ieder in zijn leven alles doen op de wijze, die
volgens menschelijke berekening de beste is en
moet hij zijn arbeid technisch goed doen en
hem met goede waarborgen omringen.

De eerste methode past niemand ten volle
toe. Ieder schept telkens en telkens weer waar-

borgen. Men sluit levensverzekeringen, brand-
assurantiën, plaatst bliksemafleiders, gendelt
's nachts zijn deur, maakt een leuning aan zijn
trap, zorgt voor geregelde maaltijden, voor
deugdelijke kleding en wat dies mee zij, en
dat niettegenstaande God den mensch even
goed zonder al die waarborgen behoeven kan
voor allerlei kwaad.

In financiële aangelegenheden doet men
evenzo. Men berekent de kosten en de kansen
en begint eerst dan een zaak, als men berekend
heeft, dat men goed zal uitkomen. Wie anders
doet, wie maar op goed geluk al allerlei dingen
aanvat, waarmee hij kans loopt, slecht uit te
komen, dien wordt daarvan terecht een ernstige
grief gemaakt.

Alleen maar, als het aankomt op arbeid in
's Heeren wijngaard, dan is men op eenmaal
van andere opinie, dan lustert alles zoo nauw
niet meer, maar doet men, met een beroep op
het geloof, veelal de zaken op goed geluk af.

Men bedoelt dat natuurlijk zoo niet, maar
wekt niettemin den schijn, alsof het er minder
op aankomt hoe men voor 's Heeren huis
arbeidt, terwijl men, heel anders, bij allerlei
arbeid v.o.r 's Heeren naam en zaak met buiten-
gewone nauwgezetheid moet arbeiden om te
voorkomen, voor sooveel aan ons ligt, dat om
de gebrekkigheid van den arbeid, des Heeren
naam wordt gesmaad.

Het schijnt, dat men tot de meening, als zou
men, bij arbeid voor Gods Koninkrijk, niet
zoozeer behoeven te letten op deugdelijkheid
van financiële grondslagen, komt omdat men
denkt, dat, als alles in orde is, ook met de
finantiën, voor zoover wij berekenen kunnen,
er niets meer voor het geloof overblijft en
men eigenlijk God, met eerbied gesproken, het
werk uit de handen neemt.

Ware deze opvatting juist, dan zou men
consequent moeten zijn en overal in het leven
de waarborgen moeten verwijderen en alles
maar op goed geluk af moeten doen; dan zou
men, zoo in den speciaal Christelijken arbeid
als in den gewonen dagelijkschen arbeid, alles
er maar op moeten wagen.

Gelukkig doet men dit niet, maar doet men
alleen een beroep op het geloof in den o.i.
niet juist is, wanneer het ons niet snel ge-
noeg gaat, wanneer wij niet wachten kunnen
tot 's Heeren tijd en gelegenheid komt.

Veroordeelt deze halfheid zich zelf reeds,
dus komt bij, dat de meening geheel ten on-
rechte gekoesterd wordt, als zou er voor de
geloofs werkzaamheid niets meer overblijven als
de betrokken arbeid zoo soliede mogelijk is
verricht.

Arbeiden in het geloof wil toch dit zeggen,
diep doordrongen te zijn van het besef, dat
men alle de gaven en krachten, die men bezit,
ontvangt heeft van God, tot wiens eer ze
besteed moeten worden; het wil zeggen, dat
men tot die besteding naar Gods wil alleen
bekwaam is, voor zoover Gods genade er toe
bekwaam maakt; het wil zeggen, diep overtu-
geling te zijn, dat wij menschen, hoe we ook
„ons best doen“, niets goed kunnen doen dan
onder 's Heeren zegen; het wil zeggen, steeds
te bedenken, dat het beste menschelijke werk
hoegenaamd geen vruchten kan opleveren, indien
de Heere de vruchtbaarheid niet schenkt.

Zeker, als de Heere een bepaald gebod geeft
voor een bepaald geval, dan mogen wij geen
waarborgen vragen. Maar zoo staat het met ons
vereenigingsleven niet. God heeft het, het zij
met eerbied gesproken, aan Zijn kinderen over-
gelaten, bij het licht van Zijn Woord en bij het
licht, dat Hij hun in hun verstand gegeven
heeft, voor Zijn Koninkrijk te werken.

Maar dan moeten we dat zoo goed mogelijk
doen, en vooral secuur zijn in het leggen van
den grondslag, waarop de bovenbouw moet
verrijzen. We moeten goed werk leveren, anders
wordt om onsentwil licht 's Heeren naam
gesmaad.

Uit de Pers.

Naar aanleiding van een min vriendelijke
critiek door Hollandia op den wetenschappelij-
ken arbeid van de hoogleeraren der Vrije
Universiteit geocend, merkt de Rotterdammer
het volgende op:

Hollandia, het blad van Ds. Sikkel, liet zich
in haar beide laatste nummers over de Vrije
Universiteit uit op een wijze, die naar onze me-
ning weinig vruchtbaar is.

In haar vorig nummer behandelde het blad een
van elders — blijkbaar met instemming — over-
genomen soort van tweespraak, waarin werd ge-
klaagd, dat de hoogleeraren geen handboeken
schreven, maar hun tijd verdedden met arbeid voor
de dagbladen.

Nu weer in het laatste nummer, wordt naar
aanleiding van meningsverschil over de steen-
houwerwet en thans door de redactie zelf, nieuwe
klacht gemaakt. „Zeker, de V. U. levert klee-
vingen af en dat merkt men wel in het land,
maar door haar produceren van principieele
wetenschap, die het leven verlicht, maakt zij
de dogmatiek van Prof. Bayneek en het kerkrecht
uitgezonderd — geen indruk in het land. Ook
aniet den indruk dat dit haar werk op komst is.“

Nu zijn zulke vertoogen zeker verblijvend, in
soverre daaruit blijkt, dat met warmte in breed
kring met de docenten aan de V. U. wordt mee-
geleefd.

Maar overigens getuigt wat hier gezegd wordt
niet van veel inzicht in den aard en de eischen
van wetenschappelijke arbeid.

Dat de paedagogische arbeid der hoogleeraren,
die met toewijding wordt verricht, niet van een
van snou jae wordt afgegaan, zij nu daargelaten.
Zij, die dien arbeid met liefde verrichten, doen
dat om andere motieven, dan om plandsankje
van de pers te ontvangen.

Maar voor wat den hoofdinhoud betreft, zij het
volgende opgemerkt.

Handboeken schrijven is lang niet leders zaak.
Voor eerst vergt het schrijven van een goed hand-
boek vijftien jaren van voorbereiding, zullen ze
aan den eischen voldoen. Dikke boeken schrijven
is een kwestie van ink en papier, maar goede
boeken schrijven vraagt iets meer. Voortu kan men
een voortreffelijk man van wetenschap zijn, zonder
geschikt te zijn voor handboek-schrijven.

Dan is de opmerking van den tweespraak-schrij-
ver blijkbaar van iemand afkomstig, die zelf nooit
geregeld veel gewerkt heeft. Anders zou hij weten,
dat pers- en andere arbeid, mits niet te veel, geen
afbreuk doet aan veel werken, maar het steunt,
omdat afwisseling van werk noodzakelijk is. Waarbij
nog komt dat populair schrijven en oppervlakkig
zijn niet één is, maar twee.

Voorts is de opmerking dat geen „principieele
wetenschap, die het leven verlicht“ wordt gegeven,
naar tweeërlei richting chronologisch onbillijk. De
klacht wordt aangeheven naar aanleiding van de
steenhouwerwet en treft dus vooral de juridische
faculteit. Welnu, wij vragen: wie heeft meer dan
Prof. Fabius juist over deze kwestie's rusteloos
wetenschappelijk licht verspreid, dat zelfs door
zijn tegenstanders wordt gewaardeerd als prin-
ciplele literatuur? Hollandia moge het wellicht
met Prof. Fabius niet eens zijn, maar dat mag
geen reden zijn, om te zeggen, dat over deze kwe-
stie's geen principieel licht wordt verspreid.

Daarbij komt, dat de technisch-wetenschappelij-
ke arbeid hier maar als nietaanzienend wordt be-

se, De kerken treden daartoe in overleg met
de Vereen. voor H.O. op G.G. om:

a. de college-uren van beide inrichtingen bij
onderlinge overeenkomst 160 te regelen, dat de
wederszijdsche studenten desgewenscht alle lessen
kunnen bijwonen.

b. aangaande de bijvakken der Theol. weten-
schap zulk een verdeling te treffen, dat beide
inrichtingen elkander completeren.

c. een accoord aan te gaan om de propaedeutische
van hen die aan de Theol. School wenschen
te studeren, door de V. U. te laten verstrekken.

d. geschikte lokalen tegen billijken huurprijs
te verkrijgen voor de college's en alle verdere
vergaderingen van de Theol. School.

e. de geldelijke condities vast te stellen voor
het volgen der college's en het afleggen der
examens aan beide inrichtingen.

f. de kerken plaatsen, indien het overleg
zou 22 bedeld tot een bevredigend einde is
gebrach, de Theol. School naar Amsterdam over-
tebrengen.

g. De kerken verbinden aan de Theol. School
zoo spoedig mogelijk na hare vestiging te
Amsterdam een leerstoel voor sending en
evangelisatie.

Officiële Berichten.

Centrale Diaconale Conferentie.

Aan de diaconieën der Geref. Kerken in
Nederland is de volgende circulaire vertonden:

In de maand September a.s., waarschijnlijk
Woensdag 6 September, zal D.V. te Kampen
de 23e Centrale Diaconale Conferentie der
Geref. Kerken plaats hebben. Ter vaststelling
van de agenda wordt u door deze vriendelijk
uitgenoodigd, de punten van behandeling te
willen openden voor 1 Augustus a.s., aan het
adres van den ten secretaris, welke agenda u
dan zoo spoedig mogelijk zal worden.

Volgens besluit der 19e conferentie treden in
1911 af de comitésleden, die gekozen zijn voor
de provincies: Friesland, Drenthe, Gelderland,
Noord-Holland en Zeeland. Hiervan is alleen
br. P. J. J. Meij herkenbaar. De andere
broeders, niet in het diakenambt gebleven, zijn
naar de gewoonte onder ons niet herkennbaar.

Wegens ontslaganvraag van br. M. Schouten
moet voor de provincie Groningen eveneens een
ander comitélid gekozen worden.

Diaconieën, die de aandacht van het comité
wenschen te vestigen op broeders diakenen, die
zij geschikt achten voor candidaat, worden
verzocht dit te doen vóór 1 Juli a.s., aan het
adres van den ten secretaris, R. Broekhuizen
te Meppel.

Het comité geeft door deze tevens kennis,
dat br. M. Schouten voor zijne benoeming als
penningmeester heeft bedacht, waarom aan br.
Andriessen het financieel beheer voorloopig tot
de e.v. conferentie blijft opgedragen.

Aan het agendum der Particuliere Synode van
Zuid-Holland (Zuidelijk gedeelte), D.V. te
houden op Dinsdag 20, en zoo noodig Woens-
dag 21 Juni 1911, te Hellevoetsluis, in het
Militair Tehuis, ontleenen we het volgende:

Voorstellen:

In zake de „Armenwet“.

De classis Barendrecht doet het volgende
voorstel:

„De Particuliere Synode der Geref. Kerken
van Z.-Holland (Z.G.), van oordeel dat het
aanhangig ontwerp tot wettelijke regeling van
het ambtstuur niet genoegzaam rekening houdt
met de plaats, die de diaconieën volgens kerk-
rechtelijke beginselen innemen in het kerkelijk
instituut (art. 5 v. h. ontwerp); de vrijheid der
diaconieën niet genoegzaam eerbiedigt (arts. 13,
17 en 57 v. h. ontwerp); en de armenverzo-
gung overvloedig op een voor de kerken
vermedende wijze uitbreidt (27 en 30 v. h.
ontwerp), in stede van de reeds ten aanzien van
de punten bestaande bezwaren op te heffen,
besluit:

de Generale Synode te verzoeken, bij de
Hooge Regering en de Staten-Generaal er op
aan te dringen, dat in het wetsontwerp zoo-
danige wijzigingen worden aangebracht als noodig
zullen zijn om aan genoemde bezwaren tegemoet
te komen.

In zake praeparatoir en peremptoir examen.

De classis Gorinchem stelt voor:

„De Particuliere Synode van Zuid-Holl. (Z.G.),
spreke de wenschelijkheid uit, dat van het
peremptoir examen het onderzoek in dogmatiek
en exegese wordt afgenomen, en de beschikbare
tijd gelijkelijk verdeeld over de andere vakke-
ren; met dien verstande echter, dat zoo er tusschen
het praeparatoir en het peremptoir examen van
den candidaat een tijdsruimte valt langer dan
een jaar, het onderzoek in dogmatiek en exegese
wel plaats hebben zal; alsmede dat het praepar-
toir examen voortaan bijgewoond worde door
deputaten der Particuliere Synode“.

In zake „eeneheid van opleiding“.

De classis Rotterdam stelt voor:

„De Partic. Synode spreke als haar oordeel
uit, dat de Generale Synode de Theol. School
in haar tegenwoordig bestaand zal handhaven“.

De classis Gorinchem stelt voor:

„De Particuliere Synode dringe bij de Generale
Synode met alle kracht aan, om met het oog
op de verdeeldheid der gedachten in de Gere-
formeerde Kerken in zake de eenheid van
opleiding, den weg daartoe en de wijze daarvan,
generieel verband te brengen tusschen de Theol.
School en de Theol. Faculteit der V. U.“.

De classis Brielle stelt voor:

„De Particuliere Synode diene het volgende
voorstel bij de Generale Synode in: De Generale
Synode, van oordeel dat ook nu nog de uit-
voering van het te Arnhem aangenomen voorstel-
Bavink niet raadzaam is te achten, besluit, ten
einde de kwestie der eenheid van opleiding voor
goed uit het kerkelijk leven weg te nemen,
te, tot bevestiging en versterking van de
Theol. School in den weg van nitbreiding van
het aantal hoogleeraren.

ze, tot opheffing van het contract met de
V. U. onder nadrukkelijke verklaring, dat het
beginzel van vrije studie gehandhaafd wordt,
de arbeid der V. U. hoog gewaardeerd wordt,
en hare candidaten tot de kerkelijke examina
tullen worden toegelaten, de kerken gaarne
desverlaand toelicht op het theolog. onderwijs
zullen houden en haar dan door vaste jaar-
lijksche collecten wenschen te blijven steunen
en de voorlichting harer hoogleeraren op hare
vergaderingen blijven vragen.

se, tot handhaving der wijze van kerkelijke
examinatie, zooda als deze in onze kerkenorde is
voorgeschreven.

d. de classis Dordrecht, van oordeel dat
indien de rust en vrede der kerken het ton-
laten, samenwerking in de opleiding te ver-
krigen, een voorstel in den geest van dat van
Antwerpen aanbeveling verdient, zendt dit voor-
stel door naar de Prov. Synode, met verzoek
het ter tafel van de Generale Synode te brengen.

Dit voorstel-Antwerpen luidt:

te. De kerken spreken de wenschelijkheid uit
van samenwerking in de opleiding tusschen de
Theol. School en de Theol. Fac. a. d. V. U.,
met behoud van beider zelfstandigheid.

te huis te worden, om tot het volk in zijn taal
en naar zijn begrip te kunnen spreken.

Het komt ons voor, dat ook in Nederland
dese dingen wel overwogen mogen worden, al
worden vele, zij het in anderen vorm, reeds
tot ons gebracht.

Gemengd Nieuws.

Wij lezen in *The Christian*:

„De Vrije kerken hebben zijn gedaan door een
manier van werken aan te nemen naar de paro-
chiale indering van de Staatskerk, om hen, die
de Godadienstoefeningen bijwonen en die se niet
bijwonen, steelsmatig te bereiken. In een bro-
chure door de Free Church Council uitgegeven,
wordt deze methode uiteengezet. Daarin lezen wij
zoo juist: „Kan er groter zaak worden gedaan
dan den grooten muur van onverschilligheid omver-
te werpen die tusschen de kerk en het volk staat,
om de kerk de plaats te hergeven die haar recht-
matig toekomt, door hen te winnen die ver van
de kerk en ver van Christus afstaan? Toen
verleden jaar te Cardiff door Dr. Chapman en
Alexander werd gevestigd, was de stad te
voren in districten en afdeelingen verdeeld, waarna
40.000 huisebezoekers werden gebracht.“

Zou het aan de parochiale indering te danken
zijn, dat de Engelse Staatskerk niet te klagen
heeft over het verminderen van haar ledental,
terwijl vooral in de laatste vijf jaar bijna alle vrije
kerken in Engeland moesten constateeren dat het
getal harer lidmaten slonk?

Gelijk bekend is, behoort de president der Ver-
eenigde Staten van N.-Amerika tot de Unitariërs.
Dezer dagen sprak het hoofd van de Vereenigde
Staten den wensch uit, dat er in New-York een
domkerk door de Unitariërs gesticht zou worden
gelijk als door andere kerken gedaan is, en hij
begeert dit, omdat hij meent dat het Unitarisme
een type vormt van het Christendom, dat de andere
ver overtreft. Wanneer men nu weet dat de Uni-
tariërs de Drietenheid verwerpen, dan is het dui-
delijk, dat zij ook die verwerping staan buiten het
terrein der Christelijke kerk, en als monotheïsten
geestverwantschap hebben met Joden en Mahome-
danen.

WINCKEL.

Door Kinderen.

IN EN DOOR HET LEVEN.

XIII.

UIT HUIS.

De eerste week die Christina in haar nieuwe
woning doorbracht, was voor haar bijzonder
leerrijk. Elken avond viel er thuis heel wat te
vertellen.

Dit begreep Christina al zeer spoedig dat,
mochten ook al mijnheer en mevrouw „goede
menschen“ heeten, zij geen vrome menschen
waren. Men begon den dag wel met een Chris-
telijk lied en een van buiten geleerd gebed;
soms werd er ook nog wel uit den Lutherschen
Bijbel voorgelezen, maar dit alles ging meer
niet om de gewoonte dan van harte. 's Morgens
bij het ontbijt was mevrouw vaak nog niet op,
hadden de kinderen haast om naar school te
komen en verlangde mijnheer naar zijn zaken
of lever zijn geneoegen. Over God en Zijn
dienst werd in huis nooit gesproken. Daar is de
kerk voor, zei mevrouw, als het voorkwam.

Het ging in huis vroolijk toe, al betwijfel ik
zeer of het de ware vroolijkheid is, die buiten
God omgaat. Ja, hem eigenlijk ontvucht. Zorgen
had men hier zoo min mogelijk. Mevrouw was
veel uit, mijnheer bemoeide zich met huissaken
weinig en veel werd nu aan de dienstboden over-
gelaten, die het op hun beurt er makkelijk van
namen, zoo zelfs dat Christina's komst eigenlijk
ten doel had, dat voortaan althans iemand een
oog in 't zell zou houden, opdat niet ten slotte
heel het schip verkeerd liep. De twee meiden
hadden dit ook zeer goed begrepen, en daarom
in 't geheim besloten de juffrouwen den voet
dwars te zetten. Wat had dese „pottenmoeder“
hier als potkijker dienst te komen doen?
Gelukkig echter had Christina's vriendelijkheid
en dienstvaardigheid reeds na een paar weken de
harten zoo gewonnen, dat van het snoode plan
niets kwam.

Gemakkelijk was Christina's taak in het eerst
niet. Mevrouw had, zooda de meiden zoiden,
„veel noten op den zag“ en liet liefst alles
aan de juffrouwen over, als zij zelf maar haar
gemak kon houden en bij het kleeden en allerlei
bezigdheden zooveel mogelijk werd geholpen.
Doch allengs werd de taak voor de juffrouwen
makkelijker, en kreeg zij wat meer smaak in
het eerst zoo ongewone leven.

Nu was dat niet onbegrijpelijk. Er heerschte
in dit huis veel betredigen. 't Ging er soms
veel gasten gerelict toe, er was overvloed van
alles, tot van wijn en muziek. Er waren
veel vroolijke menschen, en er werd gescherst
en gelachen, pret gemaakt en daarbij had
niemand 't bijzonder droef. — Zoo heer soe knucht.

Had Christina, toen zij voor het eerst onder
vreemden gaan zou, de bezorgheid van haar
ouders wel wat onnoodig gevonden, ook zelf
had zij des Heeren zegen en bewaring niet
gevraagd. 't Zou wel goed gaan. En het ging
ook goed, naar wat voor oogen was, Maar on-
gemerkt kreeg Christina ook smaak in het
eigenlijk goddelooze leven, dat is, leven zonder
God, 't welk hier in huis heerschte. Haar
vriendelijkheid en dienstvaardigheid hadden haar
ook nog bij anderen dan de dienstboden wel-
dare bemind gemaakt. De kinderen bielden
veel van haar en Mevrouw Kooij verbaasde
sich, dat het kleine volkje niet alleen, maar zelfs
het oudste der kinderen nu zoo handelbaar
was, terwijl men vroeger steeds in zekeren zin
op voet van oorlog met Mama had geleefd.
Mijnheer die tot de huissaken, waarmee hij zich
niet bemoeide, ook de kinderen schenen te
rekenen, behalve het oudste, zag toch zeer goed,
dat aller geregeld glog dan vroeger en liet
dit zijn nieuwe huisgenooten meermalen merken.

Zoo werd Christina geheel ingeburgerd en nam
ook veel van de zeden en gewoonten van het
huis over. Ze had verkregen wat haar hart
wenschte, een hooger stand, omgang met
lieden van afkomst hooger dan zij en daarbij
was zij nu juffrouw, kon zich mooi kleeden,
en voorts was er alle nuchtheid dat het haar aan
niets ontbreken zou. Reeds nu had zij enkele
kleine geschenken ontvangen, die zij met vreugd
thuis kon laten zien als bewijzen dat zij voldoende
en dat alles best ging. Nu, ook vader en moeder
waren hartelijk blij dat hun dochter in het zoo
ongewone werk zoo voorspoedig was. Ook kwam
het geld dat Christina al spoedig inbracht best
te stude, vooral in den wintertijd, en de dochter
van haar kant was blij iets voor haar ouders
te kunnen doen. Maar toch waren die laatste
alles behalve zonder zorg. Ze zagen heel goed,
dat hun dochter zich al minder getrokken ge-
voelde tot het eenvoudige onderhuis, en bovendien
dat Christina, die in Duitsland altijd voor
een „vroon kind“ had gegolden, al minder
lust betoonde tot den dienst des Heeren.